

виду сукупності, яка практично не виділяється жодним автором в навчальній літературі. Між тим, очевидно, що ідеальна та реальна сукупності не вичерпують всіх можливих варіантів вчинення кількох злочинних діянь у межах даної форми множинності. Реально-ідеальна сукупність кримінальних правопорушень представляє саме такі варіанти. Вона має місце тоді, коли кілька кримінальних правопорушень, що мають різні юридичні склади, особа вчиняє кількома діяннями, і принаймні одне з цих діянь одночасно передбачене кожним із зазначених складів. Прикладами реально-ідеальної сукупності будуть умисне вбивство потерпілого під час незаконного заволодіння належного йому автомобіля, умисне тяжке тілесне ушкодження, спричинене потерпілому під час вимагання.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р.
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».
3. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Київ, 2016. URL: <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk.html>

Черненко Вікторія Юріївна

курсант 2-го курсу інституту №3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Мостепанюк Л.О.**
доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ЙОГО ВИДИ

Кримінальне право становить систему правових норм, які визначають певне коло суспільно небезпечних діянь як кримінальні правопорушення і встановлює за їх вчинення покарання та інші заходи кримінально-правового характеру. Єдиним джерелом кримінального права в Україні є лише Кримінальний кодекс України (далі – КК), який був прийнятий 7 сесією Верховної Ради України 5 квітня 2001 року та набрав чинності 1 вересня 2001 року. Тобто, поняття кримінального правопорушення та все, що з ним пов'язано ми можемо знайти лише в положеннях КК.

З 7 липня 2020 року, відповідно до положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінального

правопорушення» від 22 листопада 2018 року, вступили в силу зміни до КК щодо запровадження терміну «кримінальне правопорушення».

У ч.1 ст. 11 КК визначено, що кримінальним правопорушенням є передбачене КК суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення. Відповідно до ч. 2 ст. 11 КК не є кримінальним правопорушенням дія або бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого КК, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі.

Виходячи з даного визначення, ми можемо сказати, що для кримінального правопорушення характерні такі ознаки:

- Суспільна небезпечність – це властивість діяння спричиняти суттєву шкоду або створювати загрозу заподіяння такої шкоди суспільним відносинам, які охороняються законом про кримінальну відповідальність.

- Протиправність – це заборона суспільно небезпечного діяння законом про кримінальну відповідальність під загрозою покарання.

- Винність – це вчинення винного, умисного або з необережності суспільно небезпечного діяння, передбаченого законом про кримінальну відповідальність.

- Караність – це встановлення законом про кримінальну відповідальність покарання або інших заходів кримінально-правового впливу за вчинення суспільно небезпечного діяння, визнаного кримінальним правопорушенням.

Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень ми можемо визначити за такими критеріями:

- Об'єкт посягання (за своїм соціальним значенням він є більш важливим, ніж об'єкт цивільних, адміністративних та інших правопорушень);

- За характером та ступенем суспільної небезпеки (кримінальне правопорушення спричиняє більшу шкоду, ніж правопорушення або створює загрозу спричинення такої шкоди);

- За видом протиправності та характером санкцій;

- За органом, що застосовує покарання (за вчинення кримінального правопорушення покарання призначає лише суд, а за вчинення інших правопорушень стягнення можуть призначити уповноважені особи).

Ст. 12 КК визначає, що кримінальні правопорушення за ступенем тяжкості поділяються на кримінальні проступки і злочини [1].

Кримінальний проступок – це передбачене КК діяння (дія або бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі [1].

Злочини поділяються на:

- Нетяжкі;

- Тяжкі;
- Особливо тяжкі.

Нетяжким злочином є зазначене в КК діяння, за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше 5 років.

Тяжким злочином є зазначене в КК діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше 10 років.

Особливо тяжким злочином є зазначене в КК діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад 10 років або довічного позбавлення волі.

Отже, виходячи з вищезазначеного ми можемо помітити, що відмежування кримінального проступку від злочину полягає у тому, що за вчинення злочину може передбачатися покарання у вигляді штрафу у розмірі від 3 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк до 15 років, або довічне позбавлення волі. А кримінальний проступок може каратися основним покаранням у вигляді штрафу, який не може бути більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та взагалі не передбачає покарання, пов'язане з позбавленням волі [2].

Іншими критеріями класифікації кримінальних правопорушень, крім ступеня тяжкості є:

- Ознаки та види їх об'єктів – щонайменше 20 видів за розділами Особливої частини КК.
- Форма вини – умисна, необережна, з подвійною формою вини.
- Ступінь завершеності злочинної діяльності – закінчені та незакінчені правопорушення.
- Мотиви вчинення – корисливий, мотив помсти, хуліганський мотив.
- Наявність чи відсутність предмета.
- Суб'єкт правопорушення – загальний та спеціальний.

Список використаних джерел:

1. Електроний ресурс – Режим доступу
:https://protocol.ua/ua/vidi_kriminalnih_pravoporushen_i_riznitsya_mig_nimi/
2. Електроний ресурс – Режим доступу
:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>